

Initiatief om de voedselvoorzieningsketen te verbeteren

Velden met een * zijn verplicht.

INLEIDING

De Commissie zal de informatie die via deze EU-enquête wordt verzameld, gebruiken als input voor een effectbeoordelingsproces dat kan uitmonden in maatregelen op EU-niveau, zoals verordeningen of aanbevelingen.

OVER UZELF

---

*In welk land woont u?

- Oostenrijk
- België
- Bulgarije
- Kroatië
- Cyprus
- Tsjechië
- Denemarken
- Estland
- Finland
- Frankrijk
- Duitsland
- Griekenland
- Hongarije
- Ierland
- Italië
- Letland
- Litouwen
- Luxemburg
- Malta
- Nederland
- Polen
- Portugal
- Roemenië
- Slowakije
- Slovenië
- Spanje
- Zweden
- Verenigd Koninkrijk
- Ander land

*Als u "Ander land" heeft ingevuld, geef dan aan welk land:

*U antwoordt:

- op persoonlijke titel
- beroepshalve of namens een organisatie

*Voornaam

* Achternaam

* E-mailadres

Als u geen e-mailadres heeft, vul dan in: "niet beschikbaar".

* Bent u actief in de landbouw?

- Ja
 Nee

* Uw bijdrage:

Let op: ongeacht de keuze die u maakt, kan iedereen op grond van [Verordening \(EG\) nr. 1049/2001](#) een verzoek om toegang tot documenten indienen.

- mag worden gepubliceerd met uw persoonsgegevens** (ik ga akkoord met de gehele of gedeeltelijke publicatie van alle informatie in mijn bijdrage, inclusief mijn naam of de naam van mijn organisatie, en ik verklaar dat niets in mijn antwoord onrechtmatig is of inbreuk maakt op de rechten van een derde partij op een wijze die publicatie in de weg staat)
- mag worden gepubliceerd op voorwaarde dat u anoniem blijft** (ik ga akkoord met de gehele of gedeeltelijke publicatie van alle informatie in mijn bijdrage, inclusief eventuele citaten of standpunten, mits dit anoniem gebeurt). Ik verklaar dat niets in mijn antwoord onrechtmatig is of inbreuk maakt op de rechten van een derde partij op een wijze die publicatie in de weg staat.

* Voornaam:

* Achternaam:

* Professioneel e-mailadres:

* Naam van de organisatie:

* Postadres van de organisatie:

*Soort organisatie:

Kies het meest passende antwoord.

- Particuliere onderneming
- Professioneel adviesbureau/advocatenkantoor/zelfstandig consultant
- Bedrijfs-, branche- of beroepsvereniging
- Niet-gouvernementele organisatie, platform of netwerk
- Onderzoeksinstituut of wetenschappelijke organisatie
- Kerk of religieuze gemeenschap
- Regionale of plaatselijke overheidsinstantie (openbaar of semiopenbaar)
- Internationale of nationale overheidsinstantie
- Andere

*Als u "Andere" heeft ingevuld, geef dan aan welke organisatie:

*Hoeveel personeelsleden telt uw bedrijf?

- Meer dan 250 (grote onderneming)
- Tussen 50 en 250 (middelgrote onderneming)
- Tussen 10 en 49 (kleine onderneming)
- Minder dan 10 (micro-onderneming)
- Zelfstandige (micro-onderneming)

*Vermeld a.u.b. de sector:

- Landbouw
- Agrovoeding
- Handel
- Retail
- Onderzoek / denktank
- Maatschappelijk middenveld
- Andere

*Als u "Andere" heeft ingevuld, geef dan aan welke sector:

Economie

*Is uw organisatie ingeschreven in het transparantieregister?

Als uw organisatie niet geregistreerd is, kunt u deze alsnog [hier](#) inschrijven, ook al is inschrijving niet verplicht om aan deze raadpleging deel te nemen. [Waarom een transparantieregister?](#)

- Ja
- Nee
- Niet van toepassing

*Zo ja, vul dan a.u.b. uw inschrijvingsnummer in:

*Uw bijdrage:

Let op: ongeacht de keuze die u maakt, kan iedereen op grond van [Verordening \(EG\) nr. 1049/2001](#) een verzoek om toegang tot documenten indienen.

- mag worden gepubliceerd met de gegevens van uw organisatie** (ik ga akkoord met de gehele of gedeeltelijke publicatie van alle informatie in mijn bijdrage, inclusief mijn naam of de naam van mijn organisatie, en ik verklaar dat niets in mijn antwoord onrechtmatig is of inbreuk maakt op de rechten van een derde partij op een wijze die publicatie in de weg staat)
- mag worden gepubliceerd op voorwaarde dat uw organisatie anoniem blijft** (ik ga akkoord met de gehele of gedeeltelijke publicatie van alle informatie in mijn bijdrage, inclusief eventuele citaten of standpunten, mits dit anoniem gebeurt). Ik verklaar dat niets in mijn antwoord onrechtmatig is of inbreuk maakt op de rechten van een derde partij op een wijze die publicatie in de weg staat.

ONEERLIJKE HANDELSPRAKTIJKEN

De voedselvoorzieningsketen omvat alle actoren en activiteiten, van de primaire landbouwproductie, de voedingsmiddelenindustrie en de distributie- en de retailsector tot de levensmiddelen die aan het grote publiek worden geleverd voor persoonlijk of huishoudelijk gebruik of verbruik. Er zijn aanwijzingen dat de toegevoegde waarde in de voedselvoorzieningsketen niet evenwichtig is verdeeld over alle schakels in de keten, bijvoorbeeld doordat kleinere en dus kwetsbaardere marktoperatoren, waaronder landbouwers en kleine en middelgrote bedrijven (kmo's), een zwakkere onderhandelingspositie hebben ten opzichte van hun economisch krachtiger, sterk geconcentreerde commerciële partners. In dit deel van de enquête wordt informatie verzameld over oneerlijke handelspraktijken (OHP's) en de noodzaak/het nut van eventuele EU-maatregelen tegen dergelijke praktijken wat betreft agrovoedingsproducten. In deze enquête wordt onder OHP's verstaan: praktijken onder commerciële partners die sterk afwijken van goed handelsgedrag, die in strijd zijn met de beginselen van te goeder trouw en eerlijke behandeling, en die door de ene handelspartner eenzijdig worden opgelegd aan de andere. Om OHP's tegen te gaan, hebben meer dan twintig EU-lidstaten eigen wetgeving ingevoerd en werden er op nationaal en Europees niveau diverse vrijwillige initiatieven opgezet (zoals het initiatief voor de toeleveringsketen - [Supply Chain Initiative \(SCI\)](#)). Het zogeheten [Forum op hoog niveau voor een beter werkende voedselvoorzieningsketen](#) kijkt regelmatig naar OHP's en volgt de ontwikkelingen binnen het SCI. In 2013 heeft de Commissie een [openbare raadpleging](#) over OHP's gehouden (deze was niet specifiek gericht op de voedselvoorzieningsketen). In een [verslag van de Commissie](#) van januari 2016 werd geconcludeerd dat geharmoniseerde EU-regelgeving tegen OHP's in de bestaande situatie geen meerwaarde zou bieden. Wel zegde de Commissie toe om vóór het eind van haar zittingsperiode eventuele EU-maatregelen opnieuw te overwegen. In juni 2016 riep het [Europees Parlement](#) de Commissie op om in actie te komen tegen OHP's. OHP's kwamen ook aan bod in het [verslag van de Taakgroep landbouwmarkten](#) van november 2016 (blz. 27-33), waaraan een online raadpleging voorafging. In december 2016 verzocht de [Raad van Ministers](#) de Commissie om "tijdig een effectbeoordeling uit te voeren teneinde een voorstel voor een EU-wetgevingskader of andere niet-wetgevingsmaatregelen in te dienen om [...] OHP's aan te pakken".

1. Geef de juistheid aan van het volgende: Ik weet uit ervaring dat er handelspraktijken in de relaties tussen bedrijven in de voedselvoorzieningsketen bestaan die als OHP kunnen worden bestempeld omdat ze sterk afwijken van goed handelsgedrag en/of in strijd zijn met de beginselen van te goeder trouw en een eerlijke behandeling.

- Juist
- Gedeeltelijk juist
- Gedeeltelijk onjuist
- Onjuist
- Geen mening

2. In het verslag van de Taakgroep landbouwmarkten is een aantal praktijken in de voedselvoorzieningsketen opgesomd die volgens deze taakgroep als OHP kunnen worden aangemerkt. Bent u het ermee eens dat deze praktijken als OHP kunnen worden bestempeld?

	Mee eens	Gedeeltelijk mee eens	Gedeeltelijk mee oneens	Niet mee eens	Geen mening
Betalingstermijnen van meer dan 30 dagen voor bederfelijke producten	☐	☐	☐	☐	☐
Betalingstermijnen van meer dan 30 dagen voor agrovoedingsproducten in het algemeen	☐	☐	☐	☐	☐
Eenzijdige wijzigingen en wijzigingen met terugwerkende kracht in contracten (hoeveelheden, kwaliteitsnormen, prijzen)	☐	☐	☐	☐	☐
Opleggen van bijdragen in reclame- of marketingkosten	☐	☐	☐	☐	☐
Opleggen van claims in verband met weggegooid of onverkochte producten	☐	☐	☐	☐	☐
Lastminuteafbestellingen van bederfelijke producten	☐	☐	☐	☐	☐
Verzoeken om vooraf te betalen om een contract veilig te stellen of te behouden ("hello money")	☐	☐	☐	☐	☐

3. Andere praktijken in de voedselvoorzieningsketen worden soms door bepaalde belanghebbenden, overheden of deskundigen als mogelijke OHP beschouwd. Bent u het ermee eens dat het bij de volgende praktijken om een OHP gaat?

	Mee eens	Gedeeltelijk mee eens	Gedeeltelijk mee oneens	Niet mee eens	Geen mening
Achterhouden, door één partij, van informatie die voor beide partijen van essentieel belang is	☐	☐	☐	☐	☐
Doorgeven van vertrouwelijke informatie die van een partner is ontvangen, aan andere partijen	☐	☐	☐	☐	☐
Eenzijdige beëindiging van een zakelijke relatie zonder objectief gerechtvaardigde redenen	☐	☐	☐	☐	☐
Opleggen van een vooraf te betalen vergoeding voor de verkoop van een product (opname in het assortiment)	☐	☐	☐	☐	☐
Een contractuele partner verplichten om een niet-verwant product te kopen (gedwongen nering)	☐	☐	☐	☐	☐
Verzoeken om extra te betalen in ruil voor een gunstige plek van een product in de schappen	☐	☐	☐	☐	☐
Een leverancier verplichten om de kosten van vermissing of diefstal van een product te betalen	☐	☐	☐	☐	☐
Opleggen van eigen normen op het gebied van voedselveiligheid, hygiëne, voedsel etikettering en/of handelsnormen, waaronder strikte verificatieprocedures	☐	☐	☐	☐	☐
Onsamenhangende toepassing van handelsnormen die tot een afwijzing van een bestelling leidt	☐	☐	☐	☐	☐
Inflexibele en/of stringente normen voor de minimale houdbaarheid van goederen op het moment van aankoop	☐	☐	☐	☐	☐
Andere praktijken	☐	☐	☐	☐	☐

Als u "Andere praktijken" heeft ingevuld, geef dan aan welke:

Eventuele toelichting bij uw antwoord op de vragen 2 en 3:

maximaal 1000 teken(s)

Zie bijgaand document met de positie van Nederland

4. Hoe vaak komen OHP's in de voedselvoorzieningsketen, op basis van uw eigen ervaring, voor?

- Zeer regelmatig
- Regelmatig
- Zelden
- Nooit
- Geen mening

5. Welke van de volgende handelspraktijken vindt u oneerlijk en hebben volgens u de meest ernstige gevolgen? Niet van toepassing

maximaal 3 kiezen

- Betalingstermijnen van meer dan 30 dagen voor bederfelijke producten
- Betalingstermijnen van meer dan 30 dagen voor agrovoedingsproducten in het algemeen
- Eenzijdige wijzigingen en wijzigingen met terugwerkende kracht in contracten (hoeveelheden, kwaliteitsnormen, prijzen)
- Opleggen van bijdragen in reclame- of marketingkosten
- Opleggen van claims voor weggegooide of onverkochte producten
- Lastminuteafbestellingen van bederfelijke producten
- Verzoeken om vooraf te betalen om een contract veilig te stellen of te behouden ("hello money")
- Achterhouden, door één partij, van informatie die voor beide partijen van essentieel belang is
- Doorgeven van vertrouwelijke informatie die van een partner is ontvangen, aan andere partijen
- Eenzijdige beëindiging van een zakelijke relatie zonder objectief gerechtvaardigde redenen
- Opleggen van een vooraf te betalen vergoeding voor de verkoop van een product (opname in het assortiment)
- Een contractuele partner verplichten om een niet-verwant product te kopen (gedwongen nering)
- Extra betalen in ruil voor een gunstige plek van het product in de schappen
- Een leverancier verplichten om de kosten van vermissing of diefstal van een product te betalen
- Opleggen van eigen normen op het gebied van voedselveiligheid, hygiëne, voedsel etikettering en/of handelsnormen waaronder strikte verificatieprocedures
- Geplande overproductie die tot voedselverspilling leidt
- Onsamenvangende toepassing van handelsnormen die tot voedselverspilling leidt
- Opleggen van een minimale houdbaarheid van goederen op het moment van aankoop
- Andere (1)
- Andere (2)
- Andere (3)

Als u "Andere (1)" heeft ingevuld, geef dan aan welke praktijk:

Als u "Andere (2)" heeft ingevuld, geef dan aan welke praktijk:

Als u "Andere (3)" heeft ingevuld, geef dan aan welke praktijk:

6. Voor welke van de volgende actoren kunnen OHP's in de voedselvoorzieningsketen merkbaar schadelijke gevolgen hebben?

	Mee eens	Gedeeltelijk mee eens	Gedeeltelijk mee oneens	Niet mee eens	Geen mening
Voor landbouwers	☐	☒	☐	☐	☐
Voor verwerkers	☐	☒	☐	☐	☐
Voor handelaren	☐	☐	☐	☐	☒
Voor retailers	☐	☐	☐	☒	☐
Voor consumenten	☐	☐	☐	☒	☐
Voor kmo's (ongeacht hun plaats in de keten)	☐	☐	☐	☒	☐
Voor marktoperatoren uit derde landen die verbonden zijn met/producteren voor de EU-markt	☐	☐	☐	☐	☒

7. Bent u het ermee eens dat OHP's in de EU-voedselvoorzieningsketen indirect schadelijke gevolgen voor de hieronder genoemde actoren kunnen hebben, ook al zijn zij zelf niet rechtstreeks de dupe van die praktijken?

	Mee eens	Gedeeltelijk mee eens	Gedeeltelijk mee oneens	Niet mee eens	Geen mening
Voor landbouwers	☐	☒	☐	☐	☐
Voor verwerkers	☐	☒	☐	☐	☐
Voor handelaren	☐	☐	☐	☐	☒
Voor retailers	☐	☐	☐	☒	☐
Voor consumenten	☐	☒	☐	☐	☐
Voor kmo's (ongeacht hun plaats in de keten)	☐	☒	☐	☐	☐
Voor marktoperatoren uit derde landen die verbonden zijn met/producen voor de EU-markt	☐	☐	☐	☐	☒

8. Bent u het ermee eens dat maatregelen moeten worden genomen tegen OHP's in de voedselvoorzieningsketen?

- Mee eens
- Gedeeltelijk mee eens
- Gedeeltelijk mee oneens
- Niet mee eens
- Geen mening

9. Als u vindt dat maatregelen tegen OHP's in de voedselvoorzieningsketen nodig zijn, wie moet dergelijke maatregelen dan volgens u nemen?

- Lidstaten
- Europese Unie
- Combinatie lidstaten en Europese Unie
- Vrijwillige initiatieven (zelfregulering)
- Geen mening

10. Als u vindt dat op EU-niveau maatregelen nodig zijn tegen OHP's in de voedselvoorzieningsketen, wat voor soort EU-maatregelen zijn dan het meest raadzaam?

- Wetgeving
- Niet-wetgeving (bijv. aanbevelingen)
- Mix van wetgeving en niet-wetgeving
- Geen mening

Niet van toepassing

11. Hoe zou uw voorkeursoptie voor EU-maatregelen tegen mogelijke OHP's in de voedselvoorzieningsketen volgens u uitpakken op de volgende gebieden:

Niet van toepassing

	Ze er positief	Positief	Negatief	Ze er negatief	Geen mening
Ruimere keuze voor de consument	☐	☐	☐	☐	☐
Meer innovatie in de keten	☐	☐	☐	☐	☐
Meer rechtszekerheid voor bedrijven	☐	☐	☐	☐	☐
Eerlijk speelveld op de interne markt	☐	☐	☐	☐	☐
Betere handhaving door de overheden van de regelgeving tegen OHP's	☐	☐	☐	☐	☐
Vlottere commerciële transacties tussen marktoperatoren in verschillende lidstaten (grensoverschrijdende transacties)	☐	☐	☐	☐	☐
Voorkoming/terugdringing van voedselverspilling	☐	☐	☐	☐	☐
Andere	☐	☐	☐	☐	☐

Als u "Andere" heeft ingevuld, geef dan waaraan u denkt:

Eventuele toelichting bij uw antwoord op de vragen 10 en 11:

maximaal 1000 teken(s)

12. Moet de EU tegen OHP's in de voedselvoorzieningsketen optreden door een geharmoniseerde definitie en algemene, bindende beginselen op te stellen (bijv. voor het algemene begrip "oneerlijkheid") en/of moet zij concrete OHP's benoemen die moeten worden aangepakt?

- Algemene beginselen / geharmoniseerde definitie *Niet van toepassing*
- Lijst van concrete OHP's die moeten worden aangepakt
- Algemene beginselen / geharmoniseerde definitie plus een lijst van concrete OHP's die moeten worden aangepakt
- Geen van de bovengenoemde mogelijkheden

13. Bent u het ermee eens dat het vrijwillige Supply Chain Initiative volstaat voor de aanpak van eventuele OHP's in de voedselvoorzieningsketen?

- Mee eens
- Gedeeltelijk mee eens
- Gedeeltelijk mee oneens
- Niet mee eens
- Geen mening

14. Bent u het ermee eens dat er minimumnormen nodig zijn voor de handhaving van de regelgeving tegen OHP's?

- Mee eens
- Gedeeltelijk mee eens
- Gedeeltelijk mee oneens
- Niet mee eens
- Geen mening

15. Bent u het ermee eens dat de volgende elementen van belang zijn voor een doeltreffende handhaving door de overheid van de regelgeving tegen OHP's?

	Mee eens	Gedeeltelijk mee eens	Gedeeltelijk mee oneens	Niet mee eens	Geen mening
Aanwijzing van een bevoegde autoriteit	☐	☐	☐	☐	☐
Eigen onderzoek	☐	☐	☐	☐	☐
Mogelijkheid om vertrouwelijke klachten te ontvangen en te behandelen	☐	☐	☐	☐	☐
Mogelijkheid om collectieve klachten in te dienen (door bijv. landbouworganisaties)	☐	☐	☐	☐	☐
Mogelijkheid om bij overtredingen een sanctie op te leggen	☐	☐	☐	☐	☐
Transparantie van onderzoek en resultaten	☐	☐	☐	☐	☐
Ander(e) element(en)	☐	☐	☐	☐	☐

Als u "Ander(e) element(en)" heeft ingevuld, geef dan aan welk(e) element(en):

16. Heeft u nog andere ideeën over OHP's en de wijze waarop daartegen opgetreden kan worden ?

maximaal 1500 teken(s)

Zie bijgaand document met de positie van Nederland

MARKTTRANSPARANTIE

In deze enquête wordt onder markttransparantie verstaan: de publieke beschikbaarheid van relevante informatie (over met name prijzen, maar ook het weer, de productie, de handel, het gebruik en verbruik, voorraden en kosten) voor alle marktoperatoren in de gehele voedselvoorzieningsketen. Dergelijke informatie wordt regelmatig verzameld door overheidsinstanties (op EU-niveau en op andere bestuurlijke niveaus) en wordt vervolgens gepubliceerd op websites van de Commissie (voornamelijk van DG Landbouw en Plattelandsontwikkeling, bijv. in het kader van Europese [waarnemingsposten](#) voor de sectoren melk, vlees, gewassen en suiker, en van Eurostat, bijv. het [EU-instrument voor de bewaking van de voedselprijzen](#)), of op nationale statistische portaalsites of waarnemingsposten. Ook zijn er een aantal in marktonderzoek gespecialiseerde particuliere bedrijven die dergelijke marktinformatie in geaggregeerde vorm vrijgeven, soms aan het grote publiek, maar meestal alleen aan hun eigen klanten. Zoals is aangegeven in het [verslag van de Taakgroep landbouwmarkten](#), geldt voor alle actoren en stadia in de voedselvoorzieningsketen en voor de verschillende producten in kwestie dat er sprake is van ongelijkwaardigheid in de beschikbaarheid, nauwkeurigheid, vergelijkbaarheid, gedetailleerdheid en tijdigheid van markttransparantiegegevens. Daardoor kunnen sommige belanghebbenden bij de planning van hun productie of tijdens onderhandelingen over de verkoop van hun producten in het nadeel zijn ten opzichte van andere belanghebbenden. Zo krijgen landbouwers vrij weinig (prijz)informatie over de downstreamstadia van de voorzieningsketen, terwijl de producentenprijzen transparant zijn. Markttransparantie kan echter, indien deze gepaard gaat met de uitwisseling van informatie tussen concurrenten, ook concurrentiebelemmerend werken. Dit is met name het geval wanneer het risico bestaat dat bedrijven daardoor de marktstrategie van hun concurrenten kunnen achterhalen. De Commissie bekijkt momenteel of het nuttig zou zijn om aanvullende EU-markttransparantieregelingen in te voeren, bijvoorbeeld door op EU-niveau de verplichting in te voeren voor alle marktoperatoren in de voorzieningsketen om over prijzen te rapporteren.

1. Bent u het ermee eens dat het verzamelen en publiceren van informatie over landbouwmarkten op EU-niveau meerwaarde biedt ten opzichte van nationale publieke of particuliere systemen voor de verzameling en publicatie van informatie?

- Mee eens
- Gedeeltelijk mee eens
- Gedeeltelijk mee oneens
- Niet mee eens
- Geen mening

2. Om welke reden(en) is een EU-instrument voor markttransparantie nuttig?

Er mogen meerdere vakjes worden aangekruist. Ook is het mogelijk om geen vakje aan te kruisen.

- De informatie over markten in de gehele EU wordt compatibeler (gegevensstandaardisatie).
- De informatie over markten in de gehele EU wordt vollediger.
- De informatie over EU-markten wordt nauwkeuriger.
- Marktoperatoren krijgen tijdiger en regelmatigere informatie.
- Via één punt kan toegang worden verkregen tot gegevens.
- Andere reden(en)

Als u "Andere reden(en)" heeft ingevuld, geef dan aan welke reden(en).

Vergelijking van de nationale markt t.o.v. de EU markt

3. Om welke reden(en) zijn EU-markttransparantieregelingen niet nuttig? Niet van toepassing

Er mogen meerdere vakjes worden aangekruist. Ook is het mogelijk om geen vakje aan te kruisen.

- Er is geen sprake van kosteneffectiviteit, omdat belanghebbenden die gegevens leveren, worden opgezadeld met extra kosten en werk.
- Concurrenten kunnen aan te veel informatie komen. Dit kan leiden tot uniforme en hogere prijzen in het volgende stadium van de voorzieningsketen en voor de consument.
- De gegevens zijn niet nauwkeurig omdat agrovoedingsproducten in de EU niet standaard genoeg zijn om onderling vergelijkbaar te zijn.
- Kleinere belanghebbenden maken er geen gebruik van in hun dagelijkse werk.
- Andere reden(en)

Als u "Andere reden(en)" heeft ingevuld, geef dan aan welke reden(en).

4. Bent u het ermee eens dat verdere EU-markttransparantieregelingen nuttig zouden zijn als aanvulling op bestaande regelingen (zoals hierboven omschreven)?

- Mee eens
- Gedeeltelijk mee eens
- Gedeeltelijk mee oneens
- Niet mee eens
- Geen mening

5. Geef aan of u het ermee eens bent dat het goed zou zijn voor de EU-markttransparantie als de volgende aanpak wordt gevolgd:

	Mee eens	Gedeeltelijk mee eens	Gedeeltelijk mee oneens	Niet mee eens	Geen mening
Marktnemers in de gehele voorzieningsketen wordt op EU-niveau de verplichting opgelegd om te rapporteren over de prijzen.	☐	☐	☐	☒	☐
De huidige instrumenten die de Europese Commissie heeft ontwikkeld op basis van bestaande gegevens (bestaande waarnemingsposten voor EU-markten, en andere marktmonitoringinstrumenten) worden verbeterd.	☒	☐	☐	☐	☐
Informatiesystemen en prijswaarnemingsposten van de lidstaten worden gecoördineerd en geïntegreerd via gemeenschappelijke platformen.	☒	☐	☐	☐	☐
Marktoperatoren in de voorzieningsketen worden gestimuleerd om door henzelf beheerde, vrijwillige informatiesystemen te ontwikkelen die voor het publiek toegankelijk zijn.	☐	☒	☐	☐	☐

Eventuele toelichting bij uw antwoord op vraag 5:

maximaal 1000 teken(s)

6. In hoeverre bent u het eens met de volgende stelling: Het is raadzaam om op EU-niveau maatregelen in te voeren om de markttransparantie in de volgende stadia van de voedselvoorzieningsketen te vergroten:

	Mee eens	Gedeeltelijk mee eens	Gedeeltelijk mee oneens	Niet mee eens	Geen mening
Inputsectoren voor de voedselproductie, bijv. kunstmest	☐	☒	☐	☐	☐
Landbouw	☐	☒	☐	☐	☐
Voedingsmiddelenindustrie	☐	☒	☐	☐	☐
Handel	☐	☒	☐	☐	☐
Retail	☐	☒	☐	☐	☐
Consumptie	☐	☒	☐	☐	☐

Eventuele toelichting bij uw antwoord op vraag 6:

maximaal 1000 teken(s)

Zie bijgaand document met de positie van Nederland

7. Voor welke sectoren zouden nieuwe maatregelen om de markttransparantie te vergroten, nuttig kunnen zijn? (Er mogen meerdere vakjes worden aangekruist. Ook is het mogelijk om geen vakje aan te kruisen)

Er mogen meerdere vakjes worden aangekruist. Ook is het mogelijk om geen vakje aan te kruisen.

- Vlees
- Zuivel
- Groenten en fruit
- Akkerbouwgewassen
- Wijn
- Olijfolie
- Andere sector(en)

Als u "Andere sector(en)" heeft aangekruist, geef dan aan welke sector(en):

8. In hoeverre bent u het eens met de volgende stelling: De markttransparantie moet op een naar behoren geaggregeerd niveau worden vergroot voor de volgende categorieën markt informatie over agrovoedingsproducten:

	Mee eens	Gedeeltelijk mee eens	Gedeeltelijk mee oneens	Niet mee eens	Geen mening
Prijzen	☐	☒	☐	☐	☐
Productie	☐	☒	☐	☐	☐
Vorraden	☐	☒	☐	☐	☐
Productiekosten	☐	☐	☒	☐	☐
Consumptie	☐	☒	☐	☐	☐
Marges	☐	☐	☒	☐	☐
Andere	☐	☒	☐	☐	☐

Als u "Andere" heeft ingevuld, geef dan aan welke categorie of categorieën:

Productiemethoden

Eventuele toelichting bij uw antwoord op vraag 8:

maximaal 1000 teken(s)

Zie bijgaand document met de positie van Nederland

9. Heeft u nog meer ideeën over markttransparantie?

maximaal 1500 teken(s)

Zie bijgaand document met de positie van Nederland

WAARDEDELINGSOVEREENKOMSTEN

In de suikersector zijn zogeheten waardedelingsovereenkomsten tussen suikerbietentelers en hun verwerkende partner toegestaan (zie artikel 125 van de GMO-verordening en Gedelegeerde Verordening (EU) 2016/1166 van de Commissie van 17 mei 2016). Op basis daarvan kunnen bietentelers en suikerverwerkers hun leveringen garanderen tegen vooraf vastgestelde aankoopvoorwaarden, waarbij zij de zekerheid hebben dat de in de voorzieningsketen gegenereerde winsten en kosten worden gedeeld. Waardedeling kan naargelang van de overeenkomst betrekking hebben op winsten en op verliezen. Zo is in een aantal waardedelingsovereenkomsten de prijs die voor de suikerbieten wordt betaald aan de landbouwers, gekoppeld aan de prijs op de suikermarkt. Waardedelingsovereenkomsten zijn alleen toegestaan tussen een suikerverwerker en zijn huidige of potentiële leveranciers die de bieten hebben geteeld, en worden op vrijwillige basis gesloten.

1. In hoeverre bent u het eens met de volgende stelling: De mogelijkheid om waardedelingsovereenkomsten aan te gaan, zoals thans bestaat voor landbouwers en de marktoperator die hun producten verwerkt, kan ook interessant zijn voor landbouwers in andere landbouwsectoren:

- Mee eens
- Gedeeltelijk mee eens
- Gedeeltelijk mee oneens
- Niet mee eens
- Geen mening

2. Voor welke sectoren kunnen waardedelingsovereenkomsten interessant zijn?

Er mogen meerdere vakjes worden aangekruist. Ook is het mogelijk om geen vakje aan te kruisen.

- Vlees
- Zuivel
- Groenten en fruit
- Akkerbouwgewassen
- Wijn
- Olijfolie
- Andere sector(en)

Als u "Andere sector(en)" heeft aangekruist, geef dan aan welke sector(en):

Eventuele toelichting bij uw antwoord op vraag 2:

maximaal 1000 teken(s)

DOCUMENT UPLOADEN EN SLOTOPMERKINGEN

Hier kunt u een beknopt document (maximaal 5 blz.), zoals een nota met standpunten, uploaden.

Het bestand mag niet groter zijn dan 1 MB.

Let op: uw geüploade document wordt gepubliceerd samen met uw antwoorden op de vragenlijst. De antwoorden blijven evenwel de belangrijkste bijdrage aan deze openbare raadpleging. Het document is facultatief en dient als achtergrondinformatie om uw standpunt beter te begrijpen.

De Nederlandse inbreng op de consultatie om de voedselvoorzieningsketen te verbeteren

Nederland vindt het versterken van de weerbaarheid van de boer in de keten belangrijk en hecht veel waarde aan de aanbevelingen van de Agricultural Markets Taskforce (AMTF) en de Raadsconclusies die daarover zijn vastgesteld in december 2016. Nederland waardeert het dan ook dat de Europese Commissie met deze consultatie daar gevolg aan geeft.

Het versterken van de weerbaarheid van de boer in de keten is ook een belangrijk onderwerp in de modernisering van het toekomstig Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. De uitkomsten van deze consultatie zullen dan ook moeten bijdragen aan die hervorming en bijbehorende wetgevingsvoorstellen.

In deze notitie wil Nederland graag zijn standpunt kenbaar maken ten aanzien van de drie onderwerpen die de Europese Commissie in de consultatie naar voren brengt en toelichting geven op de beantwoording van de consultatie. Het Ministerie van Economische Zaken verzorgt namens de rijksoverheid de beantwoording van de consultatie.

Oneerlijke handelspraktijken

Nederland erkent dat er oneerlijke handelspraktijken tussen bedrijven in de keten kunnen optreden. Het is echter onbekend of deze ook op grote schaal voorkomen (vraag 1). Zoals de Agricultural Markets Task Force in zijn rapport stelt, kunnen vooral primaire producenten en verwerkers de negatieve effecten van oneerlijke handelspraktijken ervaren (vraag 6 en 7). Maar ook het midden- en kleinbedrijf en consumenten kunnen indirect negatieve effecten ondervinden, een voorbeeld daarvan is een beperktere keuzeruimte voor de consument. Het effect op handelaren en marktoperatoren uit derde landen is moeilijk in te schatten (vraag 6 en 7).

Deze negatieve effecten zouden voorkomen moeten worden. Nederland is dan ook voorstander van het aanpakken van eventuele oneerlijke handelspraktijken in de voedselketen en pleit daarbij voor een nationale aanpak op basis van vrijwillige initiatieven (vraag 8 en 9). Nederland heeft in die lijn de afgelopen jaren een aantal stappen gezet om de vermeende oneerlijke handelspraktijken in kaart te brengen en vrijwillige initiatieven die deze praktijken tegengaan en voorkomen te faciliteren.

Naar aanleiding van verschillende signalen over oneerlijke handelspraktijken in de agrofoodsector, zoals het eenzijdig wijzigen van contractvoorwaarden, heeft de Nederlandse overheid in september 2013 de start van een pilot gefaciliteerd met gedragscodes voor eerlijke handelspraktijken. De pilot is opgezet en uitgevoerd door een stuurgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de brancheorganisaties Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie (FNLI), het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL) en de Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland (LTO Nederland). De pilot heeft twee jaar geduurd en is in maart 2016 afgesloten met een evaluatie die is uitgevoerd door Wageningen Economic Research¹. In de pilot was voorzien in opties voor klachtenbehandeling en geschillenbeslechting. Ook konden klachten anoniem worden ingediend via de brancheorganisaties. In de pilot zijn geen formele klachten ingediend en geen concrete signalen aangedragen over actuele problemen met oneerlijke handelspraktijken. Op basis van deze pilot kan geconcludeerd worden dat oneerlijke handelspraktijken zelden lijken voor te komen in de Nederlandse voedselvoorzieningsketen, niet uit te sluiten dat van het initiatief een preventieve werking uitging (vraag 4).

De stuurgroep besloot met deze pilot maximaal aansluiting te zoeken bij het Europese Supply Chain Initiative (SCI). Veel bedrijven die aangesloten zijn bij de betrokken brancheorganisaties hebben zich geregistreerd voor deelname aan het SCI. Daarmee houden deze bedrijven zich binnen hun handelsrelaties aan de door het SCI overeengekomen beginselen van goede praktijken

---

¹ van der Heide, C. M., van Wagenberg, C. P., & Judge, L. O. (2016). *Gedragscode eerlijke handelspraktijken* (No. 2016-022). LEI Wageningen UR.
<http://edepot.wur.nl/370100>

en de handhaving volgens de kaderregeling. In die zin biedt het SCI een waardevolle ondersteuning in de Nederlandse dialoog m.b.t. oneerlijke handelspraktijken. Het SCI wordt verder verbeterd, zo wordt het gemakkelijker gemaakt voor het midden- en klein bedrijf om zich bij het SCI aan te sluiten (vraag 13).

Er is geen sluitende juridische definitie voor oneerlijke handelspraktijken en op grond van objectieve criteria is niet goed te bepalen of een handelspraktijk eerlijk of oneerlijk is². Het beoordelen of een handelspraktijk eerlijk of niet eerlijk is daarmee afhankelijk van de situatie en de perceptie van de betrokken partijen. Daarom zijn vragen 2 en 3 niet beantwoord. Overigens zal een dergelijke lijst ook nooit uitputtend zijn. Uit ervaring in Nederland is gebleken dat de vrijwillig overeengekomen beginselen van het SCI een waardevolle en bruikbare richtlijn zijn voor goede praktijken.

Naar aanleiding van de uitkomsten van de pilot hebben zowel het ministerie van Economische Zaken als de stuurgroep geconcludeerd dat zelfregulering de beste manier is om oneerlijke handelspraktijken aan te pakken en heeft de stuurgroep besloten ook na de afronding van de pilot bijeen te blijven komen. Ondertussen zijn specifieke casussen in de stuurgroep besproken en op basis daarvan kan worden geconcludeerd dat het systeem van zelfregulering vooralsnog doeltreffend is. Partijen blijven met elkaar in gesprek, zonder dat complexe regelgeving nodig is. Bovendien zijn partijen van mening dat meer regelgeving oneerlijke handelspraktijken niet beter zal kunnen voorkomen. Bestaande wet- en regelgeving legt rechten en plichten in voldoende mate vast.

Nederland is van mening dat Europese regelgeving op het gebied van oneerlijke handelspraktijken overbodig is en negatieve effecten zal hebben op de vrijwillige initiatieven die in Nederland, maar ook in andere lidstaten, zijn ontwikkeld. Nederland faciliteert met de stuurgroep al een dialoog om oneerlijke handelspraktijken bespreekbaar te maken en Europese regelgeving doorbreekt dit initiatief en het vertrouwen dat ketenpartners in de tussenliggende periode hebben opgebouwd. Ook zet Nederland vraagtekens bij de (kosten)effectiviteit van nieuwe Europese wetgeving. De machtsverhoudingen en de structuur van de voedselketen in lidstaten verschillen sterk in mate van concentratie, grootte en efficiëntie van de verschillende spelers. Het is daarbij de vraag of een onafhankelijke nationale autoriteit, als alternatief voor zelfregulering, in staat is de mogelijke terughoudendheid bij de melder weg te nemen. Ook in het geval dat de toezichthouder de bevoegdheid krijgt om op eigen initiatief onderzoeken te starten kan een klacht makkelijk te herleiden zijn naar individuele partijen. Minimumnormen zijn niet nodig in geval van vrijwillige initiatieven die Nederland effectiever acht dan regulering door de overheid (vraag 14). Eveneens als gevolg daarvan wordt vraag 15 als niet relevant bevonden en is daarom niet beantwoord.

Markttransparantie

Markttransparantie stelt partijen in staat om op marktontwikkelingen te reageren en is een belangrijke randvoorwaarde om de positie van de boer in de keten te verbeteren. De Europese Commissie speelt een belangrijke rol in het verzamelen en publiceren van markt- en prijsinformatie. Nederland ondersteunt dat en is van mening dat de Commissie een waardevolle rol vervult in het beschikbaar stellen van deze informatie. Het overzichtelijk publiceren van de meest recente ontwikkelingen op de belangrijkste agrarische markten in de vorm van de door de Europese Commissie beheerde *dashboards* waardeert Nederland positief. Daarmee wordt de informatie over markten in de EU vollediger en kan beoordeeld worden hoe de nationale markt opereert ten opzichte van de Europese markt, hoewel producten uit verschillende lidstaten van elkaar kunnen verschillen. Nationale en private data kan als aanvulling op deze door de Commissie verzamelde data worden gezien (vraag 1 en 2).

De Europese Commissie heeft in de afgelopen jaren al veel betekend in de verbetering van markt- en prijsinformatie. Nederland onderschrijft de bevinding van de AMTF dat de transparantie van de

---

² SEO Economisch Onderzoek (2013). *Oneerlijke handelspraktijken – voldoet bestaande (zelf)regulering?* Amsterdam.

http://www.seo.nl/uploads/media/2013-04_Oneerlijke_handelspraktijken.pdf

schakels tussen de producent en de consument verbeterd kan worden door de dataverzameling in deze schakels uit te breiden (vraag 4). Voor vragen 6,7 en 8 geldt dat bij het vergroten van transparantie een afweging gemaakt moet worden tussen de kosten en baten. De administratieve- en uitvoeringslasten voor lidstaten en bedrijven moeten beperkt blijven, baten moeten stevig onderbouwd zijn en concurrentiebelemmering moet worden voorkomen. Het verplicht rapporteren van prijzen in de gehele keten of het vergroten van transparantie over productiekosten en marges lijken daarmee niet in overeenstemming (vraag 5 en 8). Onderzocht moet worden in hoeverre er gebruik kan worden gemaakt van bestaande databronnen, big data en scanner data.

Markttransparantie kan ook in een bredere context worden gezien. Transparantie m.b.t. productiemethoden kan de agrariër, eventueel in samenwerking met andere schakels in de keten, in staat te stellen toegevoegde waarde te creëren voor producten die tot stand zijn gekomen met bijvoorbeeld bovenwettelijke duurzame of dierenwelzijnsvriendelijke productiemethoden. Initiatieven in de keten die duurzaamheidsgaranties borgen en transparantie bieden aan marktpartijen, zoals in Nederland gebeurt met het Beter Leven Keurmerk, zouden vanuit het GLB kunnen worden ondersteund. Met transparante beschikbare informatie wordt de consument in staat gesteld een geïnformeerde keuze te maken. Nederland vindt dat dergelijke initiatieven wel vrijwillig moeten zijn. Om te zorgen dat de agrariër beter kan inspelen op de vraag van de consument, zijn informatie en trendanalyses over de ontwikkelingen in de vraag ook van belang (zie paragraaf 39 van het AMTF rapport).

Value sharing overeenkomsten

De AMTF concludeerde dat er een spanning bestaat tussen de mededingingswetgeving en de mogelijkheden die het GLB biedt voor producenten om zich te organiseren. Producenten zijn daardoor huiverig deze mogelijkheden te gebruiken. De Raad van Ministers verzocht de Commissie in de Raadsconclusies van december 2016 deze duidelijkheid te bieden. Nederland onderschrijft dat de onduidelijkheid die door deze spanning ontstaat onwenselijk is en vindt het daarom erg belangrijk dat de Europese Commissie de nodige verduidelijking biedt, met name omdat deze verduidelijking mogelijk van groot belang kan zijn voor het tot stand laten komen van collectieve duurzaamheidsacties.

Nederland ziet als een goede eerste stap te onderzoeken of het effectief is om de *value sharing* mogelijkheid te verbreden naar andere sectoren onder de Gemeenschappelijke Marktordening (vraag 1). Deze maatregel kan interessant zijn wanneer er sprake is van een sterke afhankelijkheid van de verwerkende partij, door bijvoorbeeld hoge transportkosten. Onderzocht moet worden in welke sectoren een *value sharing* overeenkomst waardevol kan zijn (vraag 2). Nederland kent veel coöperaties waardoor deze maatregel voor ons land wellicht minder relevant is, andere lidstaten zijn er mogelijk wel bij gebaat. Nederland wil daarom benadrukken dat het vrijwillige karakter van *value sharing* overeenkomsten van groot belang is.

Nederland vindt echter de afbakening tot *value sharing* overeenkomsten in deze consultatie te beperkt. Maatregelen om de samenwerking van producenten te bevorderen, met name voor het tot stand laten komen van duurzaamheidsinitiatieven, zouden ook moeten worden overwogen bij de herziening van de regelgeving over de voedselvoorzieningsketen. Nederland pleit ervoor dat, in lijn met de aanbevelingen van de AMTF en de Raadsconclusies, de Europese Commissie ten algemene duidelijkheid biedt over de spanning tussen de mededingingswetgeving en de mogelijkheden die het GLB biedt voor producenten om zich te organiseren, onder meer ook ten aanzien van duurzaamheidsinitiatieven. Vervolgens zou Nederland willen dat bij de GLB-herziening wordt bezien of aanpassingen in de regelgeving nodig zijn zodat producenten optimaal van deze mogelijkheden gebruik kunnen maken.

